

Răzvan MAZILU

Foto: Dinu Lazăr

Gina ȘERBĂNESCU

Dansul și transfigurarea angoaselor

La Teatrul Odeon din București, pe 10 octombrie 2008, a avut loc premiera spectacolului ***Umbre de lumină***, un *one man show* creat pentru Răzvan Mazilu de coreograful francez Philippe Trehet, o producție Fundația PerfoRM și Teatrul Odeon.

Umbre de lumină este o expresie fidelă a universului care prinde formă prin creația lui Philippe Trehet. Moartea și angoasa primesc manifestări materializate prin metafore în mișcare, evidențiate prin muzica lui Jean-Jacques Schmidely și prin proiecțiile realizate de Ronan Legendre.

Putem suspecta că, la nivel dramaturgic, avem de-a face cu pierderea unei iubite, cu o moarte care marchează traseul lăuntric și exterior al personajului. Fiind vorba de dans contemporan, nu m-aș lăsa înșelată de o narațiune directă. Nu vin la un spectacol de acest gen ca să asist la o poveste spusă ca un adevăr-corespondență, ca o lectură a unei etichete. Este în spiritul dansului contemporan să mă oblighe la o hermenetică în urma căreia descopăr un sens. Orice altă asumție legată de funcția dansului contemporan eșuează în false pretenții și într-o contradicție brutală cu spiritul acestei arte.

Despre ce este vorba, așadar, în *Umbre de lumină*? Atenție, nu voi încerca o hermeneutică doar la nivelul scenariului, având în vedere că sensul actului artistic este făcut vizibil în primul rând prin limbajul de dans. Și încă o dată atenție, de data

aceasta pentru cei care ar putea confunda limbajul coregrafic al lui Philippe Trehet cu un sincretism între genuri coregrafice. Și asta nu e o afirmație care ține de gust, pentru că este irelevant din perspectiva demersului critic, dacă îmi place sau nu ce văd. Revenind la subiect, limbajul lui Philippe Trehet se subordonează unui sens care este aprioric gestului, așa că nu are nici un rost să căutăm originea acestui limbaj în profilul anumitor „curente” coregrafice.

În *Umbre de lumină* nu există decât un singur personaj, oricât ați căuta altul, nu poate fi găsit. Nu vă lăsați înșelați de imaginea femeii care pare iubita pierdută. Ea nu este altceva decât principiul feminin manifestat în structura interioară a personajului. Cea mai puternică prezență a principiului feminin se manifestă la început, prin proiecția de excepție realizată de Ronan Legendre cu o mare învolburată, care dă senzația brutală că muzica lui Schmidely emană chiar din furia acvatică. Este un principiu feminin – marea este prin excelență un arhetip fundamental feminin – care tinde să dizolve, să naufragieze masculinitatea personajului. Limbajul coregrafic, masculin ca manifestare, este fragilizat voit prin furia manifestată vizual și auditiv.

Proiecția-cheie a spectacolului este cea în care personajul, nud, este însângerat gradual pe un pat. După violența acvatică primordială, acest moment se impune ca un *regressum ad uterum*, ca o întoarcere într-un mediu placentar, este un stadiu al fătului în care sunt anulate diferențierile *masculin/feminin*. Proiecția finală cu chipul de copil va susține această idee a întoarcerii la stadiul primordial al nediferențierii topite într-o lumină a începutului.

Momentul coregrafic în care Răzvan Mazilu dansează îmbrăcat într-o rochie albă nu trebuie să vă inducă în eroare, în sensul că nu trebuie să credeți că este vorba de asimilarea iubitei pierdute. Din nou, este vorba de o încercare de armonizare a unor principii contrare, de integrare a principiului feminin. Masculinitatea limbajului de dans contrastează cu feminitatea costumului, ceea ce susține ideea că suntem confrunțați cu o tentativă de a accede la o formă de androginie și nu cu o încercare de a îmbrățișa o umbră din trecut.

Așadar, există un singur personaj. Alegerea lui Philippe Trehet de a crea acest *one man show* pentru Răzvan Mazilu este justificată – dincolo de asemănarea de esență a universurilor celor doi creatori – de faptul că dansatorul român este prin excelență un artist pentru care tensiunea scenică a celor două principii, *masculin* și *feminin*, este un rezervor principal de creație.

Nu am insistat asupra interpretării, pentru că principalul meu rol nu e să dau – în calitate de critic – verdicte tehnice, ci doar, cred eu, să ofer o diagnoză a sensului. Dacă ea e pozitivă, atunci interpretarea este parte integrantă din contextul care generează acest sens. Și în cazul acesta, ceea ce am spus mai sus despre universul și limbajul lui Philippe Trehet conduce spre o concluzie evidentă. Este un spectacol *pentru* Răzvan Mazilu, care emană *din* Răzvan Mazilu, ca un act care este generat de el. Repet, nu e judecată de valoare, e o constatare.

Umbre de lumină este un spectacol de care avem nevoie pentru că e un demers estetic cu valoare de exercițiu psihologic ce ne propune o rețetă artistică de transfigurare a angoaselor.

O producție Fundația PerfoRM și Teatrul Odeon – Umbre de lumină. One-man-show cu Răzvan Mazilu. Coregrafia și scenografia: Philippe Trehet. Muzica: Jean-Jacques Schmidely. Video: Ronan Legendre. Premiera: 10 octombrie 2008.